

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೂತಕ ಆಚರಣೆಗಳು: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ.ಸುರೇಶ್.ಸಿ¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಹಲವು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು. ಪಶುಪಾಲನೆಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಡವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಿನ್ನವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದರ ಮುಖೇನ ತಮ್ಮದೆಯಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡು, ಸೂತಕ, ಮಡಿ - ಮೈಲಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆ ಮೈನೆರೆದಾಗಿನಿಂದ ಸಾವಿನವರೆಗೂ ಸೂತಕದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಮಹಿಳೆ ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತರೆ 21 ದಿವಸ, ಮೈನೆರೆದರೆ 9 ದಿವಸ, ಮಾಸಿಕ ಋತುಚಕ್ರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 5 ದಿವಸ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ಸ್ವಾವ ನಿಲ್ಲುವರೆಗೂ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಇವರಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಾಗರಿಕ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗೊಲ್ಲರ ಮೂಲ ದೆಹಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ದೊರೆಗಳ ಕಾಟ ತಡೆಯಲಾರದೇ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಒಡಿಶಾ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಡ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ಕೇರಳ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದವರ ಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗೊಲ್ಲರುಗಳು ಪಶುಪಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದು ಇವರು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜುಂಜಪ್ಪ, ಯತ್ತಪ್ಪ, ಕಾಟಮಲಿಂಗ, ಕ್ಯಾತೇಲಿಂಗ, ಪಾತಲಿಂಗ, ಚಿತ್ರದೇವರು ಮುಂತಾದ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೊಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಬುಡಕಟ್ಟು

¹ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕಾಲೇಜು - ಸ್ವಾಯತ್ತ, ಹಾಸನ

ಸಮುದಾಯದವರು ಮಹಾಭಾರತದ ಯತಿರಾಜನ ವಂಶಸ್ಥರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯತಿ ಯಯಾತಿಯ ಅಣ್ಣ. ಯತಿ ರಾಜನಿಗೆ ಆರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರು ಕರಿಯವಾಲಾ ಅವರ ಮಗ ಅವನ ಹೆಸರು ಅವುಲ ಅಮೃತಮಯ. ಅವರಿಗೆ ಒಲಿ ರಾಜು ಮತ್ತು ಸಿಂಹಾದ್ರಿ ರಾಜು ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಇದ್ದರು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಂಶಸ್ಥರು ಬೇಧಾ ರಾಜು, ಎರುನುಕಾ ರಾಜು, ನಲುನುಕಾ ರಾಜು ಮತ್ತು ಪೊಲ್ಲಾರಾಜು. ಗೊಲ್ಲ ಜನರು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜರ ವಂಶಸ್ಥರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವರು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ನ ವಂಶಸ್ಥರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೊಲ್ಲರನ್ನು 'ಚಂದ್ರ ಜನಾಂಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೊಲ್ಲ ಶಬ್ದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಹೆಸರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಂತೆ ಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ. ಗೊಲ್ಲರು ಮೂಲತಃ ಪಶುಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಗೋಪಾಲ' ಗೋಪಿ, ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತದನಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಗೋಪಾಲ ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಗೋವಾಲಿ'ಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಗೋವಳ' ಎಂದು ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಇದೇ ಮುಂದೆ 'ಗವಳಿ-ಗೌಳಿ-ಗೊಲ್ಲ' ಗೊಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ನಿಘಂಟುಕಾರರ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ. ಗೊಲ್ಲ ಎಂಬ ಪದವು ಗೋಪಾಲದಿಂದ ಬಂದಿದೆ (ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ) ಅವರನ್ನು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಕೊನರುಲು ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಉಪಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಸ್ತ್ರಾ ಗೊಲ್ಲ, ಮೊಂಡ್ ಗೊಲ್ಲ, ಕಾಡು ಗೊಲ್ಲ, ಊರು ಗೊಲ್ಲ, ತುಮತಿ ಗೊಲ್ಲ, ಪೂಜಾ ಗೊಲ್ಲ, ಕರ್ಣ ಗೊಲ್ಲ, ಪತ್ರ ಗೊಲ್ಲ, ಪಕ್ಕತಿ ಗೊಲ್ಲ, ಎರ್ರಾ ಗೊಲ್ಲ, ಟೊಟ್ಟಿಯನ್, ಪಲವಾರ್, ಮೇಕಲವರ್, ಟೋಕೆಲಾ ಗೊಲ್ಲ, ಕುರುಮಾ (ಕುರುಬಾ) ಗೊಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲಾವರ್. ಇವು ಗೊಲ್ಲರ ಕೆಲವು ಉಪಜಾತಿಗಳು ಕಾಡು ಗೊಲ್ಲ ನದಿಯ ದಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದವರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಾಂಡ್ರಾ ಎಂದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಅಂದರೆ ಪಂಥವು ಮೂಲತಃ ಗೊಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯದ ಜನರು. ತುಮತಿ ಗೊಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಳ್ಳಾರಿ (ಕಂಪಿಲಿ ದೇಶ)ಯ ಸ್ಥಳೀಯರು. ಗೊಲ್ಲರು ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯದವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮಹಾನ್ ಯೋಧರು ಮತ್ತು ರಾಜರು ಮತ್ತು ಪೋಲಿಗಾರ್‌ಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಅಪ್ಪಾನಿಸ್ತಾನದ ಘೋರಿ ಮಹಮದ್ ನಿಂದ ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವನ ದಾಳಿ ಸಿಂಧ್ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಗುಲಾಮನಾದ ಕುತುಬ್-ಉದ್-ದೀನ್-ಐಬಕ್‌ನನ್ನು 1206ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರ ಆಳ್ವಿಕೆ

ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ 1206ರ ನಂತರ ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗೊಲ್ಲರು ಮುಸಲ್ಮಾನ ದೊರೆಗಳ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದರೆಂಬುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟದ ಬಹುಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಸಹ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಡಗಿ, ತರೀಕೆರೆ, ಕಡೂರು, ಜಗಳೂರು ಕೋಲಾರ, ಹಾವೇರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಹಾಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಆದರೂ ಅಧ್ಯಯನವಾಗದೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬಾಕಿ ಇವೆ. ಅಂತಹ ಅಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೂತಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಹ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅಂಚೀಕೃತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ, ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಸಂಸಾರಿ ಜವಬ್ದಾರಿ, ಉದ್ಯೋಗ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ, ಮದುವೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವರುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೂತಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಆಚರಣೆಗಳು ನಾಗರಿಕ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಾಗುವ ಮನೋಭಾವನೆ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅರಸೀಕೆರೆ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಅರಸಿ ಎಂಬ ರಾಣಿಯೋರ್ವಳು

ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಅರಸಿ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಎಂದರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಸಿಯಾ+ಕೆರೆ ಅಂದರೆ ರಾಣಿಯ ಕೆರೆ ಎಂದೂ ಮತ್ತು ಅರಸೀಕೆರೆಯನ್ನು ಉದ್ಭವ ಸರ್ವಜ್ಞ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ಬಲ್ಲಾಳಪುರ ಎಂದು ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅರಸೀಕೆರೆ ಒಟ್ಟು 370 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 1278 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಹಾಗೂ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 3,15,339 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ 1,57,728 ಪುರುಷರು ಹಾಗೂ 1,57,611 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಮಾದರಿ ವಿಧಾನ

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ 50 ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿ ವಿಧಾನದಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂದರ್ಶನ ಅನುಸೂಚಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಅವಲೋಕನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೂತಕ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯರು ಸೂತಕದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಸಾವಿನ ವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಗೂ ಸೂತಕವನ್ನು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆರಿಗೆ (ಜನನ)

ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯಾದ ದಿನದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ 21 ದಿನಗಳಿಂದ 2 ತಿಂಗಳು 3 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬಾಣಂತಿ (ತಾಯಿ) ಮತ್ತು ಮಗು ಇಬ್ಬರೂ ಹಟ್ಟಿ ಹೊರಗಡೆ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು ಕುಟುಂಬದವರು ಅವರಿಗೆ ಬಿಸಿ ನೀರು ಹಾಗೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಆಯಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದೂರದಿಂದ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ನೆರಳನ್ನು ತಗಲಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರದಿಂದ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ದಿನಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ನೇರವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿಯವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಜನಿಗೆ ನೀರು (ದೇವಸ್ಥಾನದ ತೀರ್ಥ) ಅಥವಾ ಹಾಲನ್ನು (ಜನಿಗೆ ಹಾಲಿಗೆ ಎಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಆ ಕುರಿಯಿಂದ ಜನಿಗೆಗೆ ವರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಕುರಿಯ ಮರಿ ಮಾತ್ರ ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ) ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ಸೂತಕವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಇದನ್ನು ಜನಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಇದೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗುವಿನ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು

ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು 100% (50) ಮಹಿಳೆಯರು ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದಿನಗಳ ಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೂ ಈ ಆಚರಣೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆರಿಗೆಯಾದ ದಿನ ಮತ್ತು ಜನಿಗೆಯ ದಿನ ಮಡಿವಾಳರು ಹಟ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಗೋ ಮೂತ್ರವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಸೂತಕ ತೆಗೆಯುವುದು ಇದೆ.

ಮೈನೆರೆಯುವುದು (ಋತುಮತಿ)

ಮೈನೆರೆಯುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾಗಿ ಬರುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು ಇದನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಸೂತಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೈನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಮೈನೆರೆದ ತಕ್ಷಣ ಅವರ ಸೋದರ ಮಾವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಉದ್ದನೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಸೋದರ ಮಾವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಗುಂಡಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೈನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಹಟ್ಟಿಯ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಅರಿಶಿಣ ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಯಾರು ತುಳಿಯಬಾರದು ಎಂದು ಆ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೀರನ್ನು ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮೈನೆರೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮಡಿವಾಳರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮೈನೆರೆದ ದಿನ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತನೆ ದಿನ ಮಡಿವಾಳರು ಹಟ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಗೋ ಮೂತ್ರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಸೂತಕವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಸೋದರ ಮಾವನು ಹಸಿರು ಸೊಪ್ಪಿನ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಹಟ್ಟಿಯ ಹೊರಗಡೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಸಿರು ಸೊಪ್ಪಿನ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ 9 ದಿನಗಳಕಾಲ ಮೈನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಇರಬೇಕು ಒಂಭತ್ತನೆ ದಿನ ಸಂಬಂಧಿಕರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಆರತಿ ಮಾಡಿ, ಮಡಿಲಿಗೆ ಹಣ್ಣು ತುಂಬುವ ಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮೈನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಸೂತಕವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳು ಕುಟುಂಬದವರು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಮೈನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಹಾರವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೋದರ ಮಾವನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ ಮಂಡಕ್ಕೆ (ಬುರುಗು ಅಥವಾ ಪುರಿ) ಇದನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವುದು ಇವರಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಮೈನೆರೆಯುವುದು ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು 100% (50) ಪ್ರತಿವರ್ತಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋದಾಗ ನಗರದಲ್ಲಿರುವವರು ಹಾಗೂ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ 5-10% ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಗರ ಮತ್ತು ನಗರದ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲಿಯೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ ನಗರ ಮತ್ತು ನಗರದ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಆಚರಣೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇರುವುದು ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಲ್ಪನೆ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮುಟ್ಟಾಗುವುದು (ಮಾಸಿಕ ಋತುಚಕ್ರ)

ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮೈನೆರೆದ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಮುಟ್ಟಾಗುವುದು ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದದ್ದು, ಆದರೆ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು ಇದನ್ನು ಸೂತಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಮಹಿಳೆಯು 5 ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಯ ಹೊರಗಡೆ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಾದಾಗ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿಯ ಹೊರಗೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಇದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರಿಗೆ 3 ರಿಂದ 5 ದಿನಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ ಕಾಲ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಆಗುವುದು ಸಹಜ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು ಇದನ್ನು ಸೂತಕ ಎಂದು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅವರೆ ಸ್ವತಃ ಇದನ್ನು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ಇದು ಆಗಿಬರುವುದಿಲ್ಲ ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನುನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಟ್ಟಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಯ ಹೊರಗೆ ಬಯಲಲ್ಲಿ, ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಕಣದಲ್ಲಿ, ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತಕದ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತಂಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಯ ಹೊರಗಡೆ ಇಟ್ಟು ಮಡಿವಾಳರಿಂದ ಗೋ ಮೂತ್ರ ಸಂಪಡಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ನಂತರ ಮನೆಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಟ್ಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಇದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು 92% (46) ಮಹಿಳೆಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲಿಗಿಂತ

ಈಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು 08% (04) ಮಹಿಳೆಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನು ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಇರುವುದ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ರಕ್ತಸ್ರಾವದಿಂದ ಗರ್ಭಕೋಶದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಇದರಿಂದ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿನ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾದುದು.

ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಅಂಶಗಳು

- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮಗೆ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ನಾಗರಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

- ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕ ಪೂರೈಕೆ.
- ಸೂತಕದ ಆರಣೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.
- ಹಟ್ಟಿಯ ಮುಖಂಡರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕು.
- ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಾರಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೂತಕ ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಸೂತಕದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವುದೇ ಬುಡಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸದೆ ಇರುವಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹೆರಿಗೆಯಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗಿಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಪ ಬಿದ್ದು ಮಲಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಗು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವ, ಮಳೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಗು ಮರದಿಂದ (ಬಿದಿರು ದೆಬ್ಬೆಯಿಂದ

ಮಾಡಿರುವುದು) ಬಾಣಂತಿ ಕೈ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಗು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿರುವುದು, ಹಾವು ಕಚ್ಚಿರುವುದು, ಕಳ್ಳರ ಕಾಟ, ಪೋಲಿ ಹುಡುಗರ ಕಾಟ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಚಳಿ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಗುರುಲಿಯ್ಯ ಎಂ., ವಿ.ನಾಗಪ್ಪ. (2008). ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಮೀರಸಾಬಿಹಳ್ಳಿ ಶಿವಣ್ಣ. (2005). ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ವೀರರು. ಸಿವಿಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ತೀ.ನಂ. (1994). ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.